

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 27 maja 2021 r.
(OR. en)

9091/21

JAI 628
COPEN 244
FREMP 146

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Rada
Dotyczy:	Kluczowe elementy dla prokuratury, w tym w odniesieniu do współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument prezydencji na powyższy temat, z myślą o dyskusji, jaką mają przeprowadzić ministrowie sprawiedliwości na posiedzeniu Rady ds. WSiSW w dniach 7 i 8 czerwca 2021 r.

**Kluczowe elementy dla prokuratury, w tym w odniesieniu do współpracy wymiarów
sprawiedliwości w sprawach karnych**

Wprowadzenie

Prokuratury odgrywają istotną rolę w podtrzymywaniu zasad praworządności, nie tylko w zakresie krajowym, lecz także – coraz bardziej – na szczeblu UE.

Społeczność międzynarodowa uznała znaczenie funkcji prokuratorów np. w wytycznych ONZ z 1990 r. dotyczących roli prokuratorów oraz w zaleceniu Rady Europy z 2000 r. w sprawie roli prokuratorów w systemie sądownictwa karnego.

Wydaje się zatem przydatne dalsze zbadanie tego tematu w ramach Rady i jako część dialogu na temat praworządności dotyczącego konkretnie kwestii wymiaru sprawiedliwości.

Znaczenie dobrze funkcjonującej prokuratury dla UE

Prokuratura jest szczególnie istotna dla właściwego funkcjonowania systemu sądownictwa karnego i dla skuteczności ścigania oraz współpracy sądowej w sprawach karnych między państwami członkowskimi. Prokuratura jest niezbędna do skutecznego wdrażania prawa karnego Unii Europejskiej. Walka z przestępczością, w tym przestępczością transgraniczną i przestępczością zorganizowaną, przestępstwami gospodarczymi i finansowymi – takimi jak pranie pieniędzy – oraz z korupcją, zależy od dobrze funkcjonujących prokuratur krajowych.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej opracowuje istotne orzecznictwo dotyczące prokuratury, zwłaszcza w związku ze współpracą wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych między państwami członkowskimi na podstawie europejskiego nakazu aresztowania (ENA) – pierwszego instrumentu prawnego dającego wyraz zasadzie wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych. Trybunał Sprawiedliwości uważa, że aby prokurator mógł zakwalifikować się jako organ wymiaru sprawiedliwości właściwy do wydawania i wykonywania ENA, musi być niezależny od władzy wykonawczej. Oprócz tego prokurator musi wykonywać swoje obowiązki na podstawie procedury zgodnej z wymogami nierozzerwalnie związanymi ze skuteczną ochroną sądową.

Ponadto organy Rady Europy określiły odnośne europejskie normy dotyczące roli prokuratury w systemie sądownictwa karnego, oraz niezawisłości i rozliczalności prokuratury. W tym względzie ma również znaczenie orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Wyzwania dla dobrze funkcjonującej prokuratury

Organizacja krajowych prokuratur różni się w całej UE. Podczas gdy w UE nie ma jednego wzoru struktury instytucjonalnej prokuratury, ani też wzoru powoływania, zwalniania lub procedur dyscyplinarnych odnoszących się do prokuratorów na różnych szczeblach, wymagane są instytucjonalne zabezpieczenia, by zagwarantować, że prokuratorzy są w stanie wykonywać swoje zadania i obowiązki zawodowe w odpowiednich warunkach prawnych i organizacyjnych oraz bez zakłóceń.

W opracowanym przez Komisję sprawozdaniu na temat praworządności za rok 2020 stwierdza się rosnącą tendencję w kierunku bardziej niezależnych prokuratur. Również Europejska Komisja na rzecz Demokracji przez Prawo (Komisja Wenecka) w swojej liście kontrolnej dotyczącej praworządności podkreśliła, że „należy zapewnić wystarczającą autonomię, aby chronić organy ścigania przed nieodpowiednimi wpływami politycznymi”.

Pandemia COVID-10 uwydatniła wyzwania dla prokuratur i podkreśliła znaczenie cyfrowego wymiaru sprawiedliwości. Ta bezprecedensowa sytuacja jeszcze bardziej pogłębiła potrzebę posiadania odpowiednich narzędzi i infrastruktury umożliwiających prokuraturom komunikację na odległość i bezpieczny zdalny dostęp do miejsca pracy. Odpowiednia infrastruktura i sprzęt są także potrzebne do bezpiecznej elektronicznej komunikacji między sądami, prokuraturami oraz osobami wykonującymi zawody prawnicze i instytucjami prawnymi. Technologia informacyjno-komunikacyjna odgrywa ważną rolę we wspieraniu pracy organów wymiaru sprawiedliwości i może w znaczący sposób przyczynić się do jakości systemów wymiaru sprawiedliwości.

Na koniec, skuteczne systemy wymiaru sprawiedliwości – w tym prokuratury – zależą od odpowiedniego personelu i odpowiednich zasobów finansowych. W wielu państwach członkowskich system wymiaru sprawiedliwości musi radzić sobie z ograniczonymi zasobami. Gospodarcze i społeczne skutki kryzysu związanego z COVID-19 uwydatniły potrzebę wzmocnienia odporności systemu wymiaru sprawiedliwości, także z uwagi na spodziewany wzrost liczby spraw.

Pytania do ministrów

Ministrowie sprawiedliwości mają wspólny interes, by zająć się tą sprawą w ramach Rady i by zacząć zastanawiać się nad ewentualnymi sposobami sprostania obecnym i przyszłym wyzwaniom. Wymiana poglądów na temat prokuratur może być początkiem dalszych, bardziej ukierunkowanych dyskusji. Planowana unijna tablica wyników wymiaru sprawiedliwości za rok 2021 oraz sprawozdanie na temat praworządności za rok 2021 mogą zostać wykorzystane jako podstawy do bardziej szczegółowej debaty tego rodzaju.

W ramach dialogu na tematy konkretnie dotyczące wymiaru sprawiedliwości i praworządności, ministrowie sprawiedliwości proszeni są o przeprowadzenie wymiany poglądów na następujące kwestie:

- *Jakie są Państwa zdaniem główne wyzwania dla dobrze funkcjonującej prokuratury?*
- *W jaki sposób ministrowie sprawiedliwości w ramach Rady ds. WSiSW mogą się dalej zaangażować w bardziej konkretną dyskusję na ten temat?*